

Informacije o migraciji

Saznaj više o procesu migracije

Život i posao u Nemačkoj: Pomoć pri orijentaciji i odluci za uspešno preseljenje medicinskog osoblja iz inostranstva.

Sadržaj

1. **Krenimo za Nemačku?! ... 3**
2. **Informacije o oblasti rada: Nege u Nemačkoj ... 4**
 - 2.1 Radna okruženja medicinskih radnika u Nemačkoj ... 4
 - 2.2 Medicinska profesija u Nemačkoj – profesionalne kvalifikacije i obrazovni putevi ... 5
 - 2.3 Zadaci medicinskih sestara ... 6
 - 2.4 Svakodnevni rad u nemačkim zdravstvenim ustanovama i ustanovama nege... 7
 - 2.5 Mogućnosti profesionalnog razvoja u oblasti nege u Nemačkoj ... 8
 - 2.6 Profesionalna i strukovna udruženja ... 9
3. **Proces Vaše migracije radi rada: procedure i tok ... 10**
 - 3.1 Putevi migracije radi rada: regrutacija i posredovanje ... 10
 - 3.2 Procedure i tok vaše migracije radi rada: mogućnosti ulaska ... 11
 - 3.3 Spajanje porodice ... 13
 - 3.4 Proces priznavanja kvalifikacija ... 13
 - 3.5 Jezik u kontekstu procesa priznavanja ... 16
 - 3.6 Priprema za rad: prava i obaveze zaposlenih ... 17

4. **Dolazak i život u Nemačkoj ... 20**
 - 4.1 Socijalno osiguranje u Nemačkoj – zaštita u slučaju bolesti ... 20
 - 4.2 Infrastruktura savetovanja u oblasti migracije i integracije ... 21
 - 4.3 Političko, društveno, versko i kulturno uključivanje ... 22
 - 4.4 Neutralno savetovanje i ostala podrška ... 23
5. Impressum ... 25

Nemačka, evo stižem!

Da li ste završili obrazovanje ili studije iz oblasti nege i razmišljate da nastavite svoju profesionalnu karijeru kao medicinska sestra u Nemačkoj? Moguće je da su vas na opciju rada kao medicinska sestra u Nemačkoj upoznali posrednička agencija ili škola jezika.

U poslednjih nekoliko godina mogućnosti za medicinske radnike iz drugih zemalja da dođu u Nemačku radi rada u oblasti nege značajno su se proširile. Globalni nedostatak stručnog kadra oseća se i u Nemačkoj. U budućnosti će oko 307.000 radnih mesta u nezi ostati nepopunjeno, a dodatno će biti potrebno još 130.000 radnika u oblasti nege starih lica. To znači potrebu za oko 500.000 medicinskih radnika do 2035. godine. Sve veća potreba za medicinskim radnicima zahteva nove pristupe od strane zdravstvenih i ustanova u oblasti nege. Tako i Nemačka sve više vidi šanse u međunarodnoj migraciji stručnog kadra u oblasti nege.

Šta ovo znači za Vas kao medicinsku sestru koja želi da radi u Nemačkoj?

Nedostatak stručnog kadra sve više motiviše poslodavce iz širokog spektra zdravstvenih delatnosti i delatnosti u oblasti nege da angažuju medicinske sestre iz inostranstva. Da bi bolnice i ustanove u oblasti nege u budućnosti mogle da obezbede negu pacijenata, važne su kompetencije koje Vi kao medicinska sestra donosite sa sobom u Nemačku. Migracija radi rada može za vas biti perspektivna i pružiti mogućnosti profesionalnog razvoja. Ipak, to je dugotrajan proces koji treba dobro razmotriti i planirati.

Nakon pažljivog istraživanja možete odlučiti da li želite da u budućnosti radite u Nemačkoj kao medicinska sestra. Dobro informisanje pre odlaska u Nemačku može Vam pomoći da izbegnete komplikacije i odlaganja. Pri izboru budućeg radnog mesta igraju važnu ulogu različiti faktori, kao što su situacija na tržištu rada i mogućnosti profesionalnog razvoja kao medicinske sestre u određenoj regiji.

U ovoj brošuri pronaći ćete konkretne informacije o uslovima u Nemačkoj. Na narednim stranicama dobićete prvi pregled svojih opcija kao medicinske sestre koja želi da radi u Nemačkoj. Biće obrađene specifičnosti medicinske profesije u Nemačkoj, kao i procedure i procesi migracije radi rada koji Vas očekuju. Takođe, brošura sadrži informacije o dolasku i životu u Nemačkoj sa korisnim savetima i dodatnim linkovima. Posmatrajte ovu brošuru kao početak daljeg istraživanja. Nemojte se oslanjati na pojednostavljena ili generalizovana objašnjenja ili obećanja. Što više informacija prikupite iz pouzdanih izvora, to ćete biti bolje pripremljeni za život i rad u Nemačkoj.

Uživajte u istraživanju svojih mogućnosti kao negovatelj u Nemačkoj!

Ovde se možete dodatno informisati:

O situaciji na tržištu rada u oblasti nege u Nemačkoj možete saznati na sajtu **Savezne agencije za zapošljavanje**: statistik.arbeitsagentur.de

2. Informacije o oblasti rada: Nega u Nemačkoj

2.1 Radna područja za medicinske sestre u Nemačkoj

Nega kao profesija se ne praktikuje svuda na svetu na isti način. I radna područja i radno okruženje medicinskih sestara razlikuju se globalno. Takođe, u Nemačkoj postoje određene specifičnosti. Ovo poglavlje Vam pruža osnovnu orijentaciju šta to konkretno može značiti za vas, kao i osnovne informacije o radu medicinskih sestara u Nemačkoj.

Treba da znate:

Pre svega, treba da znate da medicinske sestre u Nemačkoj rade u različitim radnim okruženjima:

- stacionarna akutna nega (na primer, bolnica)
- stacionarna dugotrajna nega (na primer, ustanova za dugotrajnu negu)
- ambulantna nega (na primer, negovanje kod privatnih osoba kod kuće)

- medicinska rehabilitacija (ambulantno i stacionarno)
- palijativna nega (ambulantno i stacionarno)

U Nemačkoj ne postoje primarne ustanove za negu u kojima medicinske sestre, lekari i druge zdravstvene profesije rade zajedno kao prva kontakt-tačka za pacijente. Prva kontakt-tačka su obično **porodični lekari**. Medicinske sestre su u primarnoj nezi angažovani samo u izuzetnim slučajevima. Glavna radna područja medicinskih sestara su uglavnom u bolnicama, stacionarnim ustanovama za dugotrajnu negu ili u ambulantnim službama nege.

Još jedna specifičnost u Nemačkoj je razdvajanje između **akutne nege osoba sa bolestima i traumama i dugotrajne nege osoba sa stalnim potrebama za negom**. Iz ovih specifičnosti proističu razlike za vaše buduće radno područje, vaš svakodnevni rad u nezi i saradnju sa drugim zdravstvenim profesijama. Ovim razlikama se detaljnije bavi poglavlje 2.4.

Ovde se možete dodatno informisati:

Dalje informacije o medicinskim zanimanjima u Nemačkoj možete pronaći na **informacionom portalu nemačke vlade**: [Make it in Germany](#)

Mreža *Integration durch Qualifizierung* (IQ-Netzwerk) takođe je pripremila tematski dosije o negovanju u Nemačkoj.

2.2 Zanimanje medicinske sestre u Nemačkoj – stručne kvalifikacije i obrazovni putevi

Važno je znati:

Poslovi u oblasti nege u Nemačkoj dugo su bili zasnovani isključivo na **strukovnom obrazovanju**. Čak i danas se **profesionalna kvalifikacija uglavnom stiće kroz stručno obrazovanje**. Samo oko **jedan do dva procenta** svih medicinskih radnika u Nemačkoj trenutno ima završene studije iz oblasti nege.

Od 2020. postoji **jedinstveni profesionalni stepen sa nazivom „Pflegefachmann“ odnosno „Pflegefachfrau“**. Ova profesija je regulisana **Zakonom o profesijama u oblasti nege (PfIBG)**. Ovaj profesionalni stepen prenosi **sveobuhvatne kompetencije iz oblasti nege**, koje osposobljavaju medicinske sestre da neguju ljude **različitih starosnih grupa i u različitim sektorima nege**.

Naziv „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“ zamenjuje prethodna tri naziva koji su bili fokusirani na različite starosne grupe:

- „Gesundheits- und Kinderkrankenpfleger:in“
- „Gesundheits- und Krankenpfleger:in“
- „Altenpfleger:in“

Istovremeno je u Nemačkoj uvedena i mogućnost **studija kao „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“**.

Pre toga, to je bilo moguće samo na pojedinim model-lokacijama. Od 2020. medicinski radnik može kroz takozvani **primarno kvalifikujući studijski program** steći **Bachelor diplomu kao „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“**. Prvi diplomci se očekuju 2023. godine.

Poslovi u oblasti nege poput **Advanced Practice Nurses** (npr. Community Health Nurses, Clinical Nurse Specialists, Nurse Practitioners) sa **Master diplomom** su u Nemačkoj još uvek retki i uglavnom se sprovode kroz **model-projekte**. Neki od njih rade u **stacionarnoj akutnoj nezi**, posebno u **univerzitetskim klinikama**. U **primarnoj nezi**, negovatelji učestvuju uglavnom kroz **model-projekte** (vidi poglavlje 2.5).

Ovde se možete dodatno informisati:

Dalje informacije o **obrazovanju u oblasti nege u Nemačkoj** možete pronaći, na primer, ovde:

www.pflegeausbildung.net

Dalje informacije o **primarno kvalifikujućim studijskim programima za „Pflegefachmann“ ili „Pflegefachfrau“ u Nemačkoj**:

www.pflegeausbildung.net/alles-zur-ausbildung

1 Meng, Peters & Dorin (2022): *Prve analize BIBB-Pflege panela: Aktuelni pregled studijskih programa za sticanje profesionalne kvalifikacije u nezi*. Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB), Bonn. Preuzeto sa: <https://datapool-bibb.bibb.de/htmlpages/780291.html>

2.3 Zadaci medicinskih sestara u Nemačkoj

Radne i odgovorne oblasti medicinskih sestara u pružanju nege razlikuju se međunarodno. U vezi sa dominantnom **strukovnom medicinskom obukom u Nemačkoj**, postoje velike razlike u odnosu na druge zdravstvene sisteme u kojima rade **akademske medicinske sestre**.

Važno je znati:

Kao medicinska sestra, **brinete i negujete ljude u svakoj životnoj fazi i situaciji**. Vaši zadaci obuhvataju širok spektar medicinskih aktivnosti, uključujući (na osnovu ciljeva obrazovanja):

- Prikupljanje i utvrđivanje individualnih potreba za negom i planiranje nege
- Organizacija, oblikovanje i upravljanje procesom nege
- Sprovođenje nege i dokumentovanje primenjenih mera
- Analiza, evaluacija, osiguranje i razvoj kvaliteta nege
- Prikupljanje podataka i sprovođenje preventivnih i zdravstveno-promotivnih mera
- Savetovanje, uputstvo i podrška osobama koje se neguju u vezi sa zdravljem, bolešću, samostalnim životom i svakodnevnim veštinama, uključujući saradnju sa njihovim socijalnim kontaktima
- Održavanje, obnavljanje, podsticanje, aktiviranje i stabilizacija individualnih sposobnosti osoba koje se neguju, u okviru rehabilitacionih koncepata i kod kognitivnih ograničenja
- Pokretanje hitnih životno-održavajućih mera dok lekar ne stigne i sprovođenje mera u kriznim i katastrofalnim situacijama

Međutim, moguće je da aktivnosti koje ste ranije samostalno obavljali **u Nemačkoj nećete moći više samostalno da izvršavate**.

Osnovne medicinske aktivnosti imaju visok značaj u nemačkim bolnicama i ustanovama za negu, kao i u konceptu same nege. Zato sledeće aktivnosti **nisu isključivo zadatak pomoćnog osoblja ili članova porodice**, već u velikoj meri **spadaju u odgovornost medicinske sestre**:

- Lična higijena i nega tela
- Ishrana
- Mobilnost
- Preventivne mere (prophylaxis)
- Podsticanje samostalnosti

Više informacija:

- Kratak opis posla medicinskog radnika: berufenet.arbeitsagentur.de
- Kratak opis posla zdravstvenog i dečijeg negovatelja: berufenet.arbeitsagentur.de

2.4 Svakodnevni rad u nemačkim zdravstvenim ustanovama i ustanovama u oblasti nege

Ne samo **kompetencije i zadaci**, već i svakodnevni rad medicinskih sestara **varira širom sveta**. Različite strukture i procedure na odeljenju, standardi i protokoli nege, kao i način **interprofesionalne saradnje**, mogu posebno na početku izazvati nesigurnost i konfuziju.

Sledeći odeljak pruža uvid u moguće posebnosti.

Važno je znati:

„Nega“ u Nemačkoj ne postoji kao jedinstveni koncept. Svaka ustanova razvija svoje strukture, procedure i rutine kako bi se u okviru svojih specifičnih uslova obezbedila **najbolja moguća nega**. Zato se svakodnevni rad medicinskih sestara razlikuje između **odeljenja, ustanova i radnog okruženja**. Pored toga, postoje razlike između **regiona i specifične odredbe saveznih pokrajina**. Ipak, mogu se uočiti **opšte strukture**, koje se često razlikuju od prakse u oblasti nege u drugim zemljama.

Razlike između bolnice i stacionarne dugoročne nege sa aspekta nege:

- **Bolnica:** Svakodnevni rad je usmeren na **akutnu negu bolesti, povreda i stanja** kod ljudi svih uzrasta. Nega se obavlja u **direktnoj brizi o pacijentima** na odeljenjima ili u funkcionalnim jedinicama, poput operacionih sala ili hitne pomoći. Medicinske sestre svakodnevno sarađuju sa lekarima i delimično sa drugim zdravstvenim profesijama.
- **Stacionarna dugoročna nega:** Ove ustanove brinu o ljudima koji **više ne mogu sami da obavljaju svakodnevne aktivnosti**, npr. osobe sa dugotrajnim fizičkim ili kognitivnim oštećenjima, dementnim bolestima ili multimorbiditetom. Većinom žive duže vreme u ovim ustanovama, zbog čega se nazivaju i **stanari**. Nega je usmerena na **održavanje i podršku samostalnom životu**. Saradnja sa lekarima se odvija samo po medicinskoj potrebi, najčešće sa ambulantnim kućnim i specijalističkim lekarima. Zaposleni lekari u ustanovi obično nisu prisutni. Za složenije medicinske procedure, stanari odlaze u bolnicu.

U oba sektora negu podržavaju **pomoćno osoblje, studenti i kolege iz oblasti asistencije i nege**, kao i **volonteri**. Podrška porodice je slabije izražena – oni su obično **posetioci**, a povremeno preuzimaju pojedine negovateljske zadatke tokom boravka.

Podela rada u brizi o pacijentima:

Raspodela zadataka može se razlikovati od vašeg iskustva u nezi: obično **svaka medicinska sestra preuzima iste zadatke** u pružanju nege. Funkcionalna podela sa fiksnim zadacima retko postoji. Svaka medicinska sestra ima **jednaku odgovornost** u nezi. Za razliku od senior medicinske sestre, rukovodilac odeljenja (**Stationsleitung**) nije uvek direktno uključen u negu pacijenata, već ima **koordinirajuću ulogu**, npr. u planiranju rasporeda smena.

Radno vreme:

Svaka ustanova ima **različite modele radnog vremena**. Većina medicinskih radnika u Nemačkoj radi **skraćeno radno vreme** sa delimično individualnim dogovorima o radnim satima. Ipak, nega se uglavnom organizuje po **trodnevnom smenskom modelu**: rane, kasne i noćne smene, uz dodatne među-smene po potrebi.

2.5 Mogućnosti profesionalnog usavršavanja u oblasti nege u Nemačkoj

Važno je znati:

Migracija radi zaposlenja u Nemačkoj u oblasti zdravstva otvara Vam različite **karijerne mogućnosti**. U Nemačkoj postoje raznovrsne ponude za **stručno usavršavanje i dodatno obrazovanje** u oblasti zdravstva.

Mogućnosti stručnog usavršavanja i dodatnog obrazovanja

Ako ste kao medicinska sestra u Nemačkoj **stručno priznati** (pogledajte poglavlje 3.3), imate na raspolaganju široku ponudu **kurseva i seminara** za proširenje Vaših profesionalnih kompetencija.

Na primer, ako želite da radite u **intenzivnoj nezi** ili u **operacionoj sali**, postoji mogućnost **specijalizacije** u oblastima intenzivne nege i anesteziologije ili nege pacijenata u onkologiji.

Druge mogućnosti profesionalnog razvoja uključuju kurseve u **kinaestetici** ili **nezi rana**. Preporučuje se da svoje želje direktno iskomunicirate sa (budućim) poslodavcem kako biste na vreme razjasnili postojeće mogućnosti dodatnog obrazovanja.

U poređenju sa akademskim studijama za kvalifikaciju medicinskog radnika, u Nemačkoj su **studije menadžmenta** u zdravstvu i nezi veoma zastupljene. One se obično nadovezuju na **stručno obrazovanje** kao „Gesundheits- und Krankenpfleger:in“ ili „Pflegefachmann/Pflegefachfrau“.

Ako ste zainteresovani za **dalje akademsko obrazovanje** u Nemačkoj, preporučuje se da prethodno proverite da li ispunjavate sve uslove za upis. Vaša profesionalna kvalifikacija (npr. **Bachelor of Science in Nursing**) možda neće biti dovoljna za upis na **master studije**. To zavisi od **stručnog priznanja vaše kvalifikacije** u Nemačkoj. Detaljnije informacije možete pronaći u **poglavlju 3.3**.

Gde se možete dodatno informisati:

Pregled mogućnosti stručno-dodatnog obrazovanja:

- Bundesagentur für Arbeit – berufenet.arbeitsagentur.de

Informacije o kvalifikacijama i dodatnom obrazovanju za medicinske radnike u Nemačkoj:

- www.pflegeausbildung.net
- www.pflegestudium.de

2.6 Strukovna i profesionalna udruženja

Važno je znati:

Strukovno udruženje je slobodno i nezavisno udruženje koje zastupa interese svojih članova. Članovi jednog strukovnog udruženja imaju isti ili srodni posao. Udruživanjem se interesi jedne profesionalne grupe mogu objediniti, a zahtevi prema poslodavcima ili javnosti lakše ostvariti.

Posebno je zdravstvena zaštita oblast u kojoj je interprofesionalna saradnja sa drugim zdravstvenim profesijama od velikog značaja. Strukovno udruženje koje zastupa interese medicinskih radnika može pomoći u ostvarivanju njihovih prava u odnosu na druge zdravstvene profesionalce i doprineti daljoj profesionalizaciji zanimanja u oblasti nege.

Takođe, interesi međunarodno angažovanih medicinskih radnika su važni za ovakva udruženja. Neki međunarodno angažovani medicinski radnici u Nemačkoj udružuju se kako bi svoje interese objedinjavali i zastupali svoja prava.

Važno je napomenuti da u Nemačkoj ne postoji obaveza članstva u strukovnom ili profesionalnom udruženju. Zbog toga nisu svi medicinski radnici u Nemačkoj organizovani u strukovnom smislu. Takođe, u Nemačkoj ne postoji profesionalni registar kao što je Registered Nurse.

Ciljevi strukovnih udruženja

Strukovna udruženja se zalažu za budućnost zanimanja medicinskih radnika i postavila su sledeće prioritete:

- Prilagođavanje osnovnog, daljeg i stručnog obrazovanja medicinskih radnika aktuelnim potrebama.
- Povećanje atraktivnosti zanimanja u oblasti nege kao akademske discipline, s ciljem izjednačavanja sa lekarima i unapređenja statusa zanimanja.
- Generacijska komunikacija i poboljšanja kroz bližu saradnju svih zdravstvenih aktera, pacijenata i njihovih staratelja.
- Održive radne uslove kroz bolju integraciju i digitalizaciju.

Gde se možete dodatno informisati:

U Nemačkoj postoji mnogo strukovnih i profesionalnih udruženja u oblasti nege. Neka od istaknutih udruženja:

- Deutscher Pflegerat e.V. – www.deutscher-pflegerat.de
- Deutscher Berufsverband für Pflegeberufe – www.dbk.de
- Deutsche Gesellschaft für Fachkrankenpflege und Funktionsdienste e.V. – www.dgf-online.de
- Deutscher Berufsverband für Altenpflege e.V. – www.dbva.de
- Verband der Schwesternschaften vom Deutschen Roten Kreuz e.V. – www.rotkreuzschwestern.de

3. Proces radne migracije: postupci i tok

3.1 Načini radne migracije: regrutovanje i posredovanje

Migracija radi zaposlenja u Nemačkoj

Migracija radi zaposlenja u Nemačku je proces koji zahteva dobru pripremu i povezan je sa birokratskim preprekama. Sledeće poglavlje daje Vam pregled koraka i procedura koje treba proći. Počinje od prvih koraka u vašoj zemlji porekla i vodi sve do dobijanja dozvole za obavljanje posla kao medicinska sestra u Nemačkoj.

Važno je znati:

Zbog sve većeg manjka kvalifikovane radne snage, sve više nemačkih zdravstvenih ustanova i ustanova u oblasti nege nastoji da angažuje medicinske sestre širom sveta. Firmama su na raspolaganju različiti načini angažovanja: razlikuje se **državno-organizovana regrutacija** i **privatno-organizovana regrutacija**.

Državno-organizovana regrutacija

Medicinski radnici sa kvalifikacijama stečenim u inostranstvu mogu biti angažovani preko **ugovora o posredovanju** koje sprovodi **Zentralen Auslands- und Fachvermittlung (ZAV)** Savezne agencije za rad, čak i pre nego što se prizna jednakost kvalifikacija sa nemačkim referentnim zanimanjem. To su konkretni bilateralni dogovori između zemalja radi intenziviranja međunarodne saradnje.

Takvi dogovori o posredovanju korišćeni su, na primer, u okviru projekta **Triple Win**. Od 2013. godine, **Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)** zajedno sa ZAV organizuje proces regrutacije, pripreme i dolaska međunarodno angažovanih medicinskih radnika kao celokupni proces. Lokacije projekta Triple Win uključuju, između ostalog, **Bosnu i Hercegovinu, Filipine, Tunis, Indoneziju, Jordan i Kerala (Indija)**.

Privatno-organizovana regrutacija

Pored državne regrutacije, nemačke zdravstvene ustanove i ustanove u oblasti nege mogu **samostalno angažovati medicinske radnike iz drugih zemalja** i privući ih za migraciju radi zaposlenja u Nemačkoj. Proces angažovanja mogu organizovati sami ili angažovati **agenciju za posredovanje** koja preuzima proces delimično ili u potpunosti.

Sve češće Vas primećuju zdravstvene ustanove i ustanove u oblasti nege ili agencije za posredovanje. Moguće je da ste već kontaktirani od strane ovih ustanova ili da ste čuli iskustva drugih ljudi iz Vaše okoline.

Takođe imate mogućnost **sami voditi svoj postupak ulaska i priznavanja kvalifikacija** i samostalno tražiti budućeg poslodavca u Nemačkoj. Pri traženju odgovarajuće zdravstvene ustanove u Nemačkoj, Savezni zavod za migracije i izbeglice (BAMF) može vam pomoći preko **Hotline „Arbeiten und Leben in Deutschland“**.

Koje korake morate proći radi **ulaska u Nemačku i priznavanja kvalifikacija**, biće detaljnije objašnjeno u narednom odeljku (poglavljja 3.2–3.4).

Gde možete dobiti više informacija:

Detaljnije informacije o mogućnostima migracije radi zaposlenja dostupne su na sajtu **Saveznog zavoda za migracije i izbeglice (BAMF)**: www.bamf.de
i na sajtu „Make it in Germany“: www.make-it-in-germany.de

3.2 Postupci i tok vaše radne migracije: mogućnosti ulaska u Nemačku

Da biste kao **medicinska sestra međunarodno regrutovana iz treće zemlje** mogli da uđete u Nemačku, potrebna Vam je **viza zasnovana na dozvoli boravka**. Ova dozvola se izdaje u skladu sa **svrhom Vašeg boravka**. Ako želite da u Nemačkoj nastavite **profesionalni rad kao stručna medicinska sestra**, uobičajeno je da to bude „**boravak u svrhu zaposlenja**“ prema §18 Zakona o boravku (AufenthG).

Pre nego što počnete da radite u Nemačkoj, **obavezno je da prođete kroz postupak priznavanja kvalifikacija** (vidi poglavlje 3.3). Ako vaša kvalifikacija nije odmah priznata, prvo ulazite u Nemačku radi **učestvovanja u kompenzacionoj meri**. Za to će vam biti izdata **privremena dozvola boravka u svrhu profesionalnog priznavanja** prema §16d AufenthG.

Važno je znati:

Zakon o migraciji stručnih radnika (**Fachkräfteeinwanderungsgesetz, FEG**) omogućava **međunarodno regrutovanim medicinskim sestrama da ubrzaju postupak ulaska**. Ovo je regulisano **§81a AufenthG**.

Ako imate **konkretno radno mesto**, poslodavci mogu, uz plaćanje takse, za Vas podneti **tzv. ubrzani postupak za stručne radnike** („**Beschleunigtes Fachkräfteverfahren**“).

Ubrzani postupak za stručne radnike:

U ovom postupku prema §81a AufenthG za §18 ili §16d AufenthG, **Ured za strance zajedno sa poslodavcem igra ključnu ulogu**. Oboje su odgovorni za koordinaciju i objedinjavanje svih zahteva, dok je **nadležni (centralni) Ured za strance** glavno kontaktno mesto u procesu. Takođe, on proverava ispunjenost svih uslova i pokreće postupak priznavanja kvalifikacija, izdavanja dozvole za rad i vize. Nadležni organi su tokom postupka vezani za **relativno kratke rokove**, a ubrzani postupak obično traje **ne duže od četiri meseca**, pod uslovom da su **svi potrebni dokumenti dostavljeni**.

Tačne rokove u postupku, korak po korak, možete pronaći na sajtu **Make it in Germany**.

Alternativa ubrzanom postupku: postoje još tri opcije za ulazak:

1. **Tzv. „regularni postupak ulaska“** prema §18 ili §16d AufenthG
 2. **Ulazak u okviru partnerskog programa za priznavanje kvalifikacija** (od marta 2024.)
 3. **Ulazak na osnovu dogovora o posredovanju Savezne agencije za rad** prema §16d stav 4 AufenthG, u okviru državne regrutacije (vidi poglavlje 3.1)
-

Regularni postupak ulaska prema §18 ili §16d AufenthG:

Za razliku od ubrzanog postupka, u **regularnom postupku** zahtevi se **ne objedinjuju kod (centralnog) Ureda za strance**, već ih **Vi kao stručnjak podnosite u nemačkoj ambasadi u svojoj zemlji**. Rokovi za nadležne organe su znatno duži, a postupak priznavanja kvalifikacija i izdavanja boravišne dozvole se vodi **odvojeno kod nadležnih službi**.

Kao kvalifikovana medicinska sestra iz inostranstva, **možete podneti zahtev za priznavanje kvalifikacija pre ulaska u Nemačku** kod svoje lokalne nadležne službe za priznavanje (više informacija u poglavlju 3.3). **Rezultat postupka priznavanja kvalifikacija odlučuje o dozvoli boravka i izdavanju vize**.

A) Ulazak u svrhu priznavanja prema §16d Zakona o boravku

Ako vam u okviru postupka priznavanja bude izdata **delimična priznata kvalifikacija**, potrebno je da **podnesete zahtev za vizu za ulazak** prema §16d AufenthG u nemačkoj diplomatskoj misiji u vašoj zemlji (ambasada ili generalni konzulat).

Po dolasku u Nemačku, na osnovu vaše vize za ulazak, potrebno je **podneti zahtev za dozvolu boravka** prema §16d stav 3 AufenthG kod nadležne lokalne imigracione službe u Nemačkoj.

B) Ulazak u svrhu zaposlenja prema §18 Zakona o boravku

Ako vam u okviru postupka priznavanja bude **odmah priznata potpuna kvalifikacija** i ispunjavate **jezičke zahteve** (vidi poglavlje 3.5), možete podneti **zahtev za vizu za ulazak** prema §18 AufenthG u nemačkoj ambasadi ili generalnom konzulatu u Vašoj zemlji.

Po dolasku u Nemačku, na osnovu Vaše vize za ulazak, potrebno je **podneti zahtev za dozvolu boravka** prema §18 AufenthG kod nadležne lokalne imigracione službe.

Napomena: i kod regularnog postupka ulaska potrebno je **pre ulaska imati konkretnu ponudu radnog mesta od budućeg poslodavca u Nemačkoj**. Fiksni ugovor o radu obično nije neophodan. Detaljnije informacije, dodatni zahtevi i rokovi u regularnom postupku dostupni su na sajtu **Make it in Germany**.

Ulazak u okviru partnerskog programa za priznavanje kvalifikacija

Od marta 2024. godine, **partnerski program za priznavanje** omogućava **dobijanje dozvole boravka radi obavljanja zanimanja u oblasti nege** i sprovođenje potrebnog postupka nostrifikacije tek **nakon ulaska u Nemačku**, bez obaveze da već postoji delimično priznata kvalifikacija.

Izdavanje vize povezano je sa **obavezom između Vas i budućeg poslodavca** da nakon dolaska podnesete zahtev za nostrifikaciju i aktivno vodite postupak.

Ulazak na osnovu dogovora o posredovanju Savezne agencije za rad

Postoji i mogućnost ulaska u Nemačku u okviru **dogovora o posredovanju Savezne agencije za rad** sa radnim administracijama iz odabranih zemalja porekla. Ova opcija je zakonski regulisana u §16d stav 4 Zakona o boravku (AufenthG).

Viza koja se izda u ovom postupku **ne zahteva prethodno završeni individualni postupak nostrifikacije**, što je glavna razlika u odnosu na prethodno opisane procedure.

Gde možete dobiti više informacija:

- Detaljne informacije o **ubrzanom postupku za stručne radnike** dostupne su na sajtu **Make it in Germany**.
 - Podršku Saveznog zavoda za migraciju i izbeglice (BAMF) u **regularnom postupku ulaska** pruža i **Hotline „Arbeiten und Leben in Deutschland“**.
 - Detaljne informacije IQ mreže o ulasku u okviru **dogovora o posredovanju** dostupne su na sledećim linkovima: [nemačka verzija] ili [engleska verzija].
-

3.3 Postupak priznavanja kvalifikacije

- Zanimanje „medicinska sestra“ je tzv. „uređeno zanimanje“, što znači da obrazovanje određuje država. Da biste mogli da radite u Nemačkoj kao medicinska sestra, potrebna vam je državna dozvola za korišćenje nemačkog naziva zanimanja „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“.
- Za ovu dozvolu, međunarodno regrutovane medicinske sestre moraju da ispune dva uslova:
- Ekvivalencija Vaše medicinske kvalifikacije sa nemačkom kvalifikacijom (tj. profesionalno priznavanje) i
- Jezičke kompetencije potrebne za obavljanje profesije (vidi poglavlje 3.5).
- Tek kada su oba uslova (1 + 2) ispunjena, međunarodno regrutovanim stručnjacima se izdaje dozvola za korišćenje naziva zanimanja „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“ (skraćeno: dozvola za obavljanje profesije).

- Ovo bi trebalo da znate:
- Ključni koraci za dobijanje dozvole za obavljanje profesije – zahtev za priznavanje ekvivalencije Vaše kvalifikacije stečene u inostranstvu
- Postoje dva načina:
- **A) Kao što je objašnjeno u poglavlju 3.2, možete već pre dolaska u Nemačku podneti zahtev za priznavanje ekvivalencije Vaše kvalifikacije stečene u inostranstvu.**
 - Zahtev se podnosi nadležnom organu za nostrifikaciju u mestu Vašeg budućeg rada u Nemačkoj.
 - U ubrzanom postupku, proces priznavanja se automatski pokreće i Ured za strance ga prosleđuje nadležnom organu.
 - Prilikom podnošenja zahteva potrebno je navesti tzv. referentno zanimanje, koje odgovara nemačkom ekvivalentu vaše kvalifikacije stečene u inostranstvu. Obično je to nemačko stručno obrazovanje za „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“ prema PflBG.
 - Do 2024. godine, moguće je koristiti i referentno zanimanje starog profila „Gesundheits- und Krankenpfleger:in“.
- **B) Ulazak i zaposlenje u okviru partnerskog priznanja kvalifikacija (tzv. boravišna dozvola za rad uz paralelno profesionalno priznavanje):**
 - Od marta 2024. godine, priznavanje kvalifikacije može se sprovesti tek nakon ulaska u Nemačku, paralelno uz rad, kod Savezne agencije za zapošljavanje (§16d Abs. 3a AufenthG-E).
 - Za razliku od opcije A, pre ulaska u Nemačku nije potrebno pokretanje procesa nostrifikacije niti posjedovanje odluke o delimičnoj ekvivalenciji.
 - Izdavanje vize se zasniva na obavezi između Vas kao medicinskog radnika i Vašeg budućeg poslodavca da nakon ulaska podnesete zahtev za priznavanje kvalifikacije.
 - Osnovni uslovi za partnersko priznanje:
 - Pored radnog ugovora, potrebna je profesionalna kvalifikacija koja zahteva najmanje dvogodišnje obrazovanje ili visoko obrazovanje (oba moraju biti priznati od strane države u kojoj je stečeno obrazovanje),
 - Znanje nemačkog jezika na nivou A2.
 - Boravišna dozvola se obično izdaje na jednu godinu i može se produžiti do tri godine.

Utvrđivanje ekvivalencije

Da biste dobili **profesionalno priznavanje**, u tzv. „proveri ekvivalencije“ nadležni organi prvo pregledaju Vaša dokumenta (svedočanstva, diplome, *Transcript of Records* itd.). Pri tome se **teorijski i praktični sadržaji Vašeg obrazovanja porede sa sadržajem nemačkog obrazovanja za medicinske radnike**.

Zanimanje medicinske sestre se ne praktikuje isto u svim zemljama, a i same stručne obuke se razlikuju. Zbog toga je moguće da vam nedostaju određeni delovi obuke koji su u Nemačkoj **preduslov za rad kao stručna medicinska sestra**.

Ako ispunite sve uslove, Vaša **profesionalna kvalifikacija se priznaje**. Ako posedujete i **potrebno znanje nemačkog jezika** (vidi poglavlje 3.5), dobijate **dozvolu za rad kao stručna medicinska sestra u Nemačkoj**.

U mnogim slučajevima, ipak, **nedostaju neki delovi stručne obuke**, koje možete nadoknaditi na početku boravka u Nemačkoj. Ovo se **pismeno dokumentuje putem tzv. rešenja o utvrđivanju** (u govoru poznato i kao „Defizitbescheid“). U rešenju se takođe može navesti koje sadržaje treba nadoknaditi kroz tzv. **kompensacione mere**.

Mere za nadoknadu bitnih razlika radi postizanja ekvivalencije

Postoje dva načina da se nadoknade nedostajući delovi stručne obuke (tzv. „deficiti“) kroz **kompensacionu meru**, što je regulisano **§40 stav 3 rečenica 2 Zakona o zanimanjima u oblasti nege (PflBG)**. Kao stručna medicinska sestra sa kvalifikacijom stečenom u inostranstvu, imate pravo da izaberete između:

1. **Prilagodnog kursa (Anpassungslehrgang)**
 - Prema **§44 Pravilnika o obrazovanju i ispitima za zanimanja u oblasti nege (PflAPrV)**, kroz prilagodni kurs se **individualno nadoknađuju utvrđene razlike Vaše diplome**.
 - Nadležni organ određuje **trajanje i sadržaj kursa**.
 - Prilagodni kurs se sastoji od **stručne nastave i praktičnih vežbi** i završava se **završnim razgovorom o obrađenim sadržajima**.

- Kurs mora biti odobren od strane nadležnog organa i mogu ga ponuditi **samo državne priznate škole i obrazovne ustanove.**
 - 2. **Ispit znanja (Kenntnisprüfung)**
 - Prema §45 PflAPrV, ispit znanja je **državni ispit** sa praktičnim i usmenim delom.
 - Cilj je da se proverí da li imate **neophodne kompetencije za obavljanje profesije**, sa fokusom na **ključne sadržaje nemačkog obrazovanja.**
 - Pripremu za ispit možete obaviti u **posebnim kursovima.** Ispit se može ponoviti jednom.
 - Kursevi za pripremu ispita nude se kod različitih obrazovnih institucija u Nemačkoj i **nisu zakonski obavezni.**
- Inovativni koncepti kurseva** uključuju **obuku jezika tokom kompenzacionih mera** (npr. saradnja stručnih i jezičkih nastavnika, mentorstvo za jezik tokom praktičnih vežbi, ili prateći jezički kursevi). Ovi koncepti često omogućavaju da **upoznate svoj novi posao već tokom kompenzacionih mera** (npr. kroz praktične vežbe tokom kursa).

Izdavanje dozvole za korišćenje naziva zanimanja – dozvola za obavljanje profesije

Ako je eventualna **kompenzacijska mera u Nemačkoj uspešno završena** (tj. **profesionalno priznavanje (1)**) i ako su **neophodne nemačke jezičke kompetencije na odgovarajućem nivou** dokazano ostvarene (2), dobijate **dozvolu za korišćenje naziva zanimanja „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“.**

Ova **dozvola za obavljanje profesije** omogućava vam da radite **kao kvalifikovana stručna medicinska sestra-tehničar u Nemačkoj.**

Međutim, važno je napomenuti da se **Vaša kvalifikacija** (npr. Bachelor of Science in Nursing) u suštini **ravna nemačkom stručnom obrazovanju** – tj. ekvivalentna je nazivu „Pflegefachmann“ / „Pflegefachfrau“.

Pošto nemačka medicinska kvalifikacija uglavnom odgovara **stručnoj obuci**, moguće je da sa Vašom u **Nemačkoj priznatom diplomom nećete imati pravo da upišete dalje master studije.**

Ovde se možete dodatno informisati:

- **IQ mreža** je objavila tematski dosije za oblast nege sa opštim informacijama o priznavanju profesije **Pflegefachfrau / Pflegefachmann.**
- **Savezni institut za stručno obrazovanje (BIBB):** Informacije o priznavanju stranih profesionalnih kvalifikacija u Nemačkoj.
- **Priznavanje u Nemačkoj:** Informativni portal Savezne vlade o priznavanju stranih profesionalnih kvalifikacija.
 - Kako da priznate svoju diplomu i ko je za to nadležan, možete saznati pomoću **Anerkennungs-Finder.** Ovde se takođe nalaze **besplatne savetodavne službe.**
- **Centralna servisna tačka za priznavanje profesije (ZSBA):** Besplatno savetovanje i podrška u procesu priznavanja.
- U okviru projekta **ProRecognition**, kvalifikovane stručne medicinske sestre iz 10 zemalja (npr. Vijetnam, Brazil, Kolumbija, Bosna i Hercegovina, Indija, Ukrajina) dobijaju savetovanje za **profesionalno priznavanje.**

3.4 Spajanje porodice

Ovo bi trebalo da znate:

Preseljenje u Nemačku može za vas, u određenim okolnostima, značiti da ćete tokom procesa priznavanja kvalifikacija u Nemačkoj privremeno ostaviti svoju porodicu u zemlji porekla. Razgovarajte sa svojim budućim poslodavcem o postojećim mogućnostima podrške pri spajanju porodice (supružnik/partner i maloletna deca), kako biste mogli što pre organizovati spajanje porodice. Poslodavci Vam, na primer, mogu pomoći pri istraživanju tačnih uslova za spajanje porodice ili pri podnošenju službenih dokumenata nadležnim organima.

Zakonska osnova za spajanje porodice regulisana je u §27 i dalje AufenthG. Spajanje porodice je moguće samo ako postoji registrovano venčani list i ako prihod omogućava izdržavanje cele porodice. Ovde možete saznati više:

- **Make-it-in-Germany** nudi međunarodno regrutovanim stručnim negovateljima informacije o porodičnom spajanju, uključujući i korak-po-korak uputstva.

- Savezno upravno telo za migracije i izbeglice (BAMF) takođe pruža pregled mogućnosti porodičnog spajanja.

3.5 Jezik u kontekstu procesa priznavanja

Kao što je objašnjeno u **poglavlju 3.3**, za izdavanje **dozvole za obavljanje profesije** nije dovoljna samo priznata stručna kvalifikacija iz inostranstva, već je potrebno i određeno **znanje nemačkog jezika**. Samo sa ovim nivoom jezika imate pravo da radite kao medicinska sestra u Nemačkoj.

Ovo bi trebalo da znate:

Za izdavanje vize za učešće u **kompensacionoj meri u Nemačkoj** prema §16d **AufenthG**, često su dovoljna osnovna znanja nemačkog jezika na nivou **B1**. Dalja jezička znanja mogu se dalje razvijati u Nemačkoj.

Propisi o jezičkim zahtevima za izdavanje dozvole za rad trenutno su u procesu **novog uređivanja**. U nekim saveznih pokrajinama potrebno je polaganje **stručnog jezičkog ispita B2 za negu**. Prvo je ovaj stručni ispit uveden u **Hamburgu, Bremenu, Meklenburgu-Prednjoj Pomeraniji, Šlezvig-Holštajnu, Donjoj Saksoniji, Bavarskoj i Rajnland-Pfaltcu** (više informacija dostupno [ovde](#)). U drugim pokrajinama trenutno su dovoljna **opšta znanja nemačkog jezika na nivou B2 GER**.

Potvrdu o potrebnom jezičkom znanju morate obezbediti najkasnije za dobijanje **dozvole za rad kao priznata stručna medicinska sestra**. Informišite se o tačnim propisima kod nadležnog **organa za priznavanje kvalifikacija**.

Učešće u **stručnim jezičkim kursovima** tokom procesa priznavanja u Nemačkoj može se, po potrebi, podržati kroz tzv. „**Uredbu o stručnoj nemačkoj jezičkoj podršci**“ (**DeuFöV**). Za ovo je nadležno **Savezno upravno telo za migracije i izbeglice (BAMF)**. Poslodavci Vam mogu pomoći da se informišete o mogućnostima podrške kod BAMF-a.

Kako prepoznati školu jezika sa kvalitetnim nemačkim kursom van Nemačke?

Vaša lična motivacija, prethodno znanje i iskustvo u učenju jezika utiču na uspeh u učenju. Podjednako su važni kvalitet nastave i materijala, okruženje za učenje i kvalifikacije nastavnika. Različiti kriterijumi mogu Vam pomoći da prepoznate školu jezika sa dobrim nemačkim kursom. **Goethe-Institut** je pripremio detaljna uputstva koja Vam mogu pomoći pri izboru škole jezika.

Digitalne ponude

Pored klasičnih kurseva, postoje i digitalne mogućnosti za produbljivanje znanja nemačkog jezika. Na primer, sledeće besplatne ponude su razvijene posebno za međunarodno regrutovane stručne negovatelje:

- **Ein Tag Deutsch in der Pflege**
„Jedan dan nemačkog u nezi“ je besplatna igra za učenje jezika od nivoa B1, fokusirana na nemački jezik u oblasti nege, sa vežbama komunikacije, rečnika i struktura, baziranim na realnim situacijama u nezi. Dostupna je u online verziji i kao aplikacija.
- **Lernspiele des Goethe Instituts**
Goethe-Institut nudi igre za učenje jezika, kao što je „Undercover-Mission u bolnici“, koje pomažu pri savladavanju jezika.
Ovde možete saznati više:
Na stranici **IQ-Fachstelle Berufsbezogenes Deutsch** pronaći ćete zbirku materijala za oblast nege koja vam može pomoći u učenju jezika:
www.deutsch-am-arbeitsplatz.de

3.6 Priprema za zaposlenje: prava i obaveze radnika

Migracija radi rada u oblasti nege u Nemačkoj za Vas, kao međunarodno regrutovanog stručnog medicinskog radnika, povezana je i sa pravima i sa obavezama. Koja su to prava i obaveze, prikazano je u sledećem odeljku u preglednom obliku.

Centralnu ulogu ima vaš **budući ugovor o radu**, pri kojem treba obratiti pažnju na određene aspekte. Uvek pažljivo pročitajte ugovor o radu i informišite se pre potpisivanja o svojim pravima i obavezama kao zaposlenog u Nemačkoj.

Ovo bi trebalo da znate:

Ugovor o radu predstavlja pravnu osnovu za radni odnos u Nemačkoj. On definiše prava i obaveze zaposlenih.

Pre ili prilikom sklapanja ugovora, svakako bi trebalo da dobijete sledeće informacije:

- Imena ugovornih strana (Vaše ime i ime kompanije)
- Početak i trajanje ugovora i primenjivi kolektivni ugovor
- Eventualno podaci o probnom radu
- Mesto rada
- Opis posla (Vaše zadatke na mestu rada)
- Podaci o plati
- Podaci o radnom vremenu u satima nedeljno i o pravu na odmor u danima godišnje
- Podaci o otkaznim rokovima sa obe strane

Ako Vas posređuju iz inostranstva, posrednik mora da Vas informiše o ovim tačkama pre nego što potpišete ugovor o radu. Možete odbiti ponuđeno radno mesto ili pregovarati o individualnim izmenama. Ova obaveza informisanja je zakonski propisana. Čak i posrednici koji nisu nagrađeni oznakom kvaliteta „Fer regrutovanje u oblasti nege – Nemačka“ moraju se toga pridržavati. Uporedite različite ponude za posao!

Od 2022. godine u oblasti nege mora se primenjivati **kolektivni ugovor (Tarifvertrag)**. On reguliše visinu plata, ali i okvirne uslove rada, kao što su radno vreme, prekovremeni sati, odmor itd. Ako radite kao priznata stručna medicinska sestra u Nemačkoj, važe za Vas ista pravila kao i za kolege sa nemačkom stručnom kvalifikacijom!

Kod kolektivnog ugovora bićete svrstavani u **grupu zarade i nivo iskustva** na osnovu Vaše stručne kvalifikacije i radnog iskustva. Vaša plata se određuje prema važećem kolektivnom ugovoru za tu grupu. Ako radite za **javnog poslodavca**, važi **TVöD Pflege**. On je dostupan online. Kolektivni ugovori ne moraju biti objavljeni na internetu, ali Vam moraju biti dostupni. Posrednik takođe mora da Vas upozori na kolektivni ugovor u ponudi za posao.

Potpišite radni ugovor tek kada ste ga pažljivo pročitali i razumeli. Dobro se informišite i uporedite radne uslove i naknadu.

Maksimalno radno vreme i minimalni periodi odmora – zaštita na radu

Zaštita zaposlenih je u Nemačkoj veoma važna. To uključuje obavezu poštovanja maksimalnog radnog vremena i minimalnih perioda odmora. Odgovornost za poštovanje snose poslodavci.

Prema Zakonu o radnom vremenu (ArbZG), prosečno radno vreme ne sme da prelazi osam sati dnevno. Međutim, za stručne medicinske sestre postoji izuzetak: maksimalno dnevno radno vreme može biti više od osam sati, čak do dvanaest sati. Nakon ovako dugog radnog dana, zaposleni moraju imati najmanje **jedanaest sati odmora**.

Tokom radnog vremena takođe važe zakonski propisani **odmori (pauze)**.

Kod radnog vremena od šest do devet sati, pauza mora biti najmanje 30 minuta, a kod rada dužeg od devet sati – 45 minuta. Pri tome je važno da pauza bude uzeta najkasnije nakon šest sati rada.

Takođe, između dve radne smene moraju se poštovati **vremenski odmori**. U normalnim okolnostima to je najmanje jedanaest sati, dok u oblasti nege odmor može biti skraćen na deset sati. U tom slučaju, naknadno se moraju odobriti duži periodi odmora za nadoknadu.

Za rad nedeljom i praznicima mora se u narednih 14 dana obezbediti **zamenski slobodan dan**.

Konkretno, ovo znači da stručna negovateljska osoba može biti obavezana na rad 19 dana zaredom.

Otkazni rokovi:

Otkaz može dati i zaposleni i poslodavac. Pri tome moraju biti poštovani otkazni rokovi. Radni odnos prestaje tek kada otkazni rok istekne. Rokovi se razlikuju u zavisnosti od dužine radnog odnosa. U Nemačkoj važi minimalni zakonski otkazni rok od četiri nedelje, ili do 15. u mesecu, ili do kraja kalendarskog meseca. Pažnja: ovaj zakonski otkazni rok važi samo ako ste zaposleni na neodređeno vreme duže od šest meseci.

Sve informacije o vašim otkaznim rokovima, uključujući i vreme probnog rada, nalaze se u vašem radnom ugovoru ili kolektivnom ugovoru. Kolektivne ugovore možete dobiti, na primer, u ustanovama **Paritätischer Wohlfahrtsverband**. Ako u radnom ili kolektivnom ugovoru ne pronađete podatke o otkaznom roku, obavezno ih dodatno zapišite. U suprotnom važe zakonske odredbe.

Klauzule o obavezi ostanka i/ili povraćaju troškova

Kompanija je imala troškove vaše regrutacije, pa je razumljivo da želi da Vas zadrži što duže. Jedna od

moгуćnosti za to su tzv. **klauzule o obavezi ostanka i povraćaju troškova**. Ove klauzule su deo Vašeg ugovora o radu i opisuju određene obaveze zaposlenih prema kompaniji.

U principu, takve klauzule nisu zabranjene, ali moraju biti jasno i precizno formulisane. Ne smeju vas nepravedno ograničavati. Konkretno, u ovim odredbama se definiše da ne smete menjati radno mesto tokom određenog perioda – tj. bićete vremenski „vezani“ za svoj posao (klauzula o obavezi ostanka). Ako promenite radno mesto uprkos ovim pravilima, kompanija može zahtevati **povraćaj određenog iznosa** (klauzula o povraćaju troškova).

Obratite posebnu pažnju na ovakve klauzule i proverite da li su primerene za Vas lično. Razgovarajte o tome sa svojim budućim poslodavcem. Klauzule se nalaze u vašem ugovoru o radu ili pratećim dokumentima. U slučaju sumnje, **radni sud** može odlučiti da li je klauzula važeća. Važnost celokupnog ugovora o radu od toga nije zavisna.

Pažljivo pročitajte ponudu za posao i radni ugovor pre nego što potpišete dokument. Razmislite da li odredbe u njima, posebno klausule o obavezi ostanka i povraćaju troškova, odgovaraju vašim ličnim planovima i životu. Budite svesni koje posledice određene odredbe imaju po vas lično.

Učešće u odlučivanju i oblikovanju u preduzeću:

Zaposleni u Nemačkoj imaju pravo na **učesće u odlučivanju i oblikovanju** procesa donošenja odluka u svom preduzeću.

Kod javnih ili privatnih poslodavaca možete se obratiti **radničkom ili personalnom savetu**. To je izabrano, institucionalizovano telo koje predstavlja zaposlene u preduzećima i korporacijama. Oni zastupaju interese i perspektive svih zaposlenih pred menadžmentom. Zakonski je regulisano da radnički savet, između ostalog, može da podstiče integraciju stranih zaposlenih, unapređuje razumevanje između njih i nemačkih radnika, kao i da predlaže mere za borbu protiv rasizma i ksenofobije u preduzeću (Art. 80, stav 1, br. 7 BetrVG).

U crkvenim ili humanitarnim ustanovama, organ za učesće zaposlenih naziva se

Mitarbeitervertretung (MAV). Njeni izabrani članovi takođe zastupaju interese zaposlenih pred poslodavcem. Njihove zadatke možemo uporediti sa zadacima radničkih saveta. Pravno, MAV je regulisana zakonima o predstavništvu zaposlenih – u evangelističkoj crkvi kroz **Kirchengesetz über Mitarbeitervertretungen in der Evangelischen Kirche in Deutschland (MVG-EKD)**, a u katoličkoj crkvi kroz **Mitarbeitervertretungsordnung (MAVO)**.

Ovde možete saznati više:

www.make-it-in-germany.com

www.bundesgesundheitsministerium.de

www.minor-kontor.de

U slučaju nejasnoća oko **klausula o obavezi ostanka i/ili povraćaju troškova**, mogu vam pomoći **nezavisni advokati za nemačko radno pravo**. Postoji mogućnost da se zatraži **finansijska pomoć za savetovanje i pokrivanje troškova sudskog postupka**, čime se smanjuje vaš finansijski rizik. Ponuda „Faire Integration“ iz IQ mreže pruža vam savetovanje o ovoj temi. Dodatne informacije možete pronaći u poglavlju 4.4.

4. Dolazak i život u Nemačkoj

4.1 Socijalno osiguranje u Nemačkoj – zaštita u slučaju bolesti

Ovo bi trebalo da znate:

Tokom Vašeg zaposlenja kao registrovana medicinska sestra u Nemačkoj, zakonski ste obavezni da budete osigurani u takozvanom sistemu socijalnog osiguranja. Socijalno osiguranje u Nemačkoj obuhvata pet zakonskih osiguranja koja vas štite u različitim situacijama: od bolesti, potrebe za negom, nezaposlenosti, nesreća i penzionisanja.

Zauzvrat, osiguranja Vam pružaju finansijsku podršku, na primer, ako doživite nesreću ili izgubite posao. U mnogim slučajevima bolesti, Vaši troškovi se u potpunosti pokrivaju.

Socijalno osiguranje obuhvata:

- **Zakonsko penzijsko osiguranje**
- **Zakonsko zdravstveno osiguranje**
- **Socijalno osiguranje za negu**
- **Zakonsko osiguranje od nesreća**
- **Zakonsko osiguranje za slučaj nezaposlenosti**

Obavezno osiguranje znači da ste, kao zaposleni, dužni da uplaćujete doprinose u socijalno osiguranje. Ovi doprinosi se obično automatski odbijaju od Vaše plate, slično kao porezi. Iznos doprinosa predstavlja zakonski utvrđen procenat i zavisi od visine Vaše plate. Doprinosi se uplaćuju u budžet odgovarajućeg osiguranja.

U Nemačkoj postoji obavezno zdravstveno osiguranje, pa se morate prijaviti kod jedne od zakonskih zdravstvenih osiguranja. Slobodno birate osiguranje koje želite. Trenutno u Nemačkoj postoji 97 zdravstvenih osiguranja (stanje januar 2023). Usluge svakog osiguranja su regulisane na nacionalnom nivou i obuhvataju sve medicinski neophodne usluge. Razlike između osiguranja postoje u visini doprinosa i dodatnim uslugama.

Zaključivanjem zdravstvenog osiguranja automatski ste i osigurani za negu.

Neke posebnosti pojedinih osiguranja objašnjene su detaljnije u nastavku:

Detalji o penzijskom osiguranju:

U penzijsko osiguranje uplaćujete kako biste nakon završetka radnog veka primali mesečnu penziju. Visina penzije se određuje na osnovu Vašeg prihoda u periodu zaposlenja. U obzir se uzimaju godine uplaćenih doprinosa u Nemačkoj. Penzije iz zakonskog penzijskog osiguranja se generalno mogu isplaćivati i u inostranstvo, što važi ukoliko nakon rada u Nemačkoj ponovo emigrirate. U određenim pojedinačnim slučajevima mogu postojati ograničenja. Zato je važno da se na vreme informišete kod Nemačkog penzijskog osiguranja o Vašoj individualnoj situaciji.

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti:

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti isplaćuje nezaposlenima redovan prihod tokom određenog vremenskog perioda. U principu, da biste imali pravo na ovo osiguranje, morate obično biti osigurani najmanje godinu dana tokom poslednje dve godine Vašeg zaposlenja i aktivno tražiti novi posao.

4.2 Infrastruktura za savetovanje migranata i integraciju u Nemačkoj

Ovo bi trebalo da znate:

U Nemačkoj postoji široka ponuda savetovanja u vezi sa migracijama i integracijom. Neki od najvažnijih kontakata navedeni su ovde:

Od 2005. godine savezna vlada podržava savetovanje za migrante odrasle dobi. Radi se o ponudi koja je posebno osmišljena za nedavno doseljene migrante.

mbeon Migrationsberatung je digitalna usluga. Omogućava korisnicima da putem mbeon-aplikacije dobiju savetovanje preko četa. Ovde se mogu razjasniti pitanja vezana za dolazak u Nemačku, rad i zanimanje, učenje nemačkog jezika, zdravlje i stanovanje. Korišćenje savetovanja putem četa je besplatno, anonimno i bezbedno po pitanju podataka. Istovremeno, aplikacija i ova web-stranica BAMF-a pružaju obimne informacije o migracijama kao prvu orijentaciju. Osim toga, postoji mogućnost ličnog savetovanja u MBE-savetovalištu.

Faire Integration je savezna savetodavna ponuda za izbeglice i migrante koji ne dolaze iz EU. Ponuda obuhvata podršku u pitanjima socijalnog i radnog prava. Kroz praktičan izbor tema, ovde možete naučiti mnogo korisnog o aspektima kao što su plata, radno vreme, odmor, otkaz i zdravstveno osiguranje.

U savetovalištim možete dobiti savete o konkretnim pitanjima vezanim za radne uslove na poslu, u obrazovanju i na praksi. Neka savetovališta vam već pre početka zaposlenja u Nemačkoj mogu pružiti korisne informacije i dodatne savete koji će Vam pomoći u rešavanju vaših pitanja. U mnogim slučajevima nije potrebno da već radite u Nemačkoj da biste koristili ovu podršku.

Savetovališta takođe nude radionice, kao što su integracioni ili jezički kursevi. Za dodatna pitanja, na primer o traženju posla ili statusu boravka, bićete upućeni na specijalizovana savetovališta i relevantne institucije.

Ovde možete saznati više:

Opšte informacije o savetovanju u vezi sa migracijama možete pronaći ovde:

www.caritas.de

www.drk.de

www.der-paritaetische.de

Savezno ministarstvo unutrašnjih poslova, za izgradnju i domovinu

www.bmi.bund.de

4.3 Mogućnosti političkog, socijalnog, religijskog i kulturnog učešća

Ovo bi trebalo da znate:

U Nemačkoj možete na mnogo načina biti politički, socijalno, religijski ili kulturno aktivni. Prvi korak za pronalaženje mogućnosti učešća i podrške predstavlja stranica poverenika Savezne vlade za migracije, izbeglice i integraciju.

Takođe, na lokalnom nivou često postoje opštinski poverenici za integraciju koji se zalažu za društveno učešće svih ljudi koji žive u Nemačkoj. Oni su glavne kontakt osobe u datom regionu i mogu Vas, po potrebi, povezati sa drugim akterima.

Migrantske (samo)organizacije Vam takođe omogućavaju društveno i kulturno učešće. Često diplomatska predstavništva dotične zemlje (ambasade, konzulati) nude pregled postojećih organizacija i udruženja. U poslednjih nekoliko godina formirale su se i pojedine grupe ljudi koji su došli u Nemačku kao medicinske sestre (Pflegefachpersonen).

Još jedan važan oslonac predstavljaju lokalne verske zajednice / crkvene opštine, kao i muzička, sportska ili kulturna udruženja u mestu u kojem živite.

Ovde možete saznati više:

Bez obzira na to da li želite da uživate u muzici i glumi, posetite festival, vašar ili proslavu — negde u Nemačkoj sigurno postoji pravi događaj za Vas.

Informacije možete pronaći ovde: www.deutschland.de

"**Povelja različitosti**" (Charta der Vielfalt) unapređuje priznavanje, uvažavanje i uključivanje različitosti u radnom okruženju i nudi mnogo informacija i događaja u ovoj oblasti: www.charta-der-vielfalt.de

U središtu rada **Savezne centrale za političko obrazovanje** stoji podsticanje svesti o demokratiji i političkom učešću kroz seminare, kongrese, festivale, sajmove, izložbe, studentska putovanja, takmičenja, filmske seminare, kulturne manifestacije i druge događaje: www.bpb.de

4.4 Neutralno savetovanje i ostala podrška

Ovo bi trebalo da znate:

Nezavisno od informacija koje dobijate od Vašeg poslodavca ili agencije, imate i mogućnost da se informišete u neutralnim savetovalištima.

U Nemačkoj postoji široka i raznovrsna mreža savetodavnih i podržavajućih službi, koje uglavnom nude besplatnu i neutralnu pomoć i savetovanje.

Neki od tih servisa navedeni su ovde. Ne ustručavajte se da ih koristite — mogu biti veoma od pomoći u različitim situacijama.

Ovde možete saznati više:

Prvo savetovanje – čak i iz inostranstva:

Hotline „Rad i život u Nemačkoj”

Mreža „Arbeit und Leben” (Rad i život) za savetovanje stranih radnika osnovana je radi stručne razmene, usavršavanja i zajedničkih aktivnosti u javnosti. Savetovanje je moguće na različitim jezicima (najčešće nemačkom, engleskom, francuskom, španskom, poljskom, ukrajinskom, hrvatskom, ruskom, turskom ili arapskom).

www.arbeitundleben.de

Savetovalište Ban Ying:

Ban Ying e.V. je jedan od najstarijih ženskih projekata protiv trgovine ljudima u Berlinu. Podržava migrante koji su doživeli nasilje, iskorišćavanje ili trgovinu ljudima na dva načina: kroz javni rad, obuke za zaposlene u državnim institucijama, naučnu analizu i zastupanje prava — zalažu se za ravnopravno učešće migranata u društvu.

Kroz socijalno savetovanje i praćenje, migranti dobijaju podršku u ostvarivanju svojih zahteva i prava.

Pored koordinacionog i savetodavnog centra, postoji i sigurna kuća u kojoj mogu biti smeštene osobe pogođene trgovinom ljudima.

www.ban-ying.de

Handbook Germany pruža video i tekstualne odgovore od A do Š o životu u Nemačkoj. Možete birati između sedam jezika: nemačkog, arapskog, engleskog, persijskog, turskog, francuskog, paštu i ruskog. U Handbook Germany pronaći ćete važne savete o temama kao što su azil, stanovanje, zdravlje, rad i obrazovanje, vrtić i studije. Na lokalnim stranicama možete pronaći i odgovarajuće kontakt osobe u vašem regionu. Primer: Kako funkcioniše nemački sistem nege?

Preporučuje se i **YouTube sadržaj Nemačkog sindikalnog saveza (DGB)** o temama iz oblasti radnog prava.

Program podrške IQ – Integracija kroz kvalifikacije radi na unapređenju integracije odraslih osoba stranog porekla na tržište rada. Ključni cilj je da se diplome stečene u inostranstvu češće priznaju i vode ka održivom i adekvatnom zaposlenju. IQ-mreže nude brojne regionalne usluge:

www.netzwerk-iq.de

Predstavljanje udruženja za kvalitet

Udruženje za kvalitet „Regrutovanje i posredovanje pri zapošljavanju negovatelja iz inostranstva e.V.“ zalaže se za etički prihvatljivo, fer i održivo regrutovanje i posredovanje pri zapošljavanju stručnih medicinskih radnika koji migriraju u Nemačku.

Oni dodeljuju **RAL oznaku kvaliteta „Fer regrutovanje u oblasti nege – Nemačka“**.

Ovu oznaku mogu da podnesu privatne agencije za zapošljavanje, kao i zdravstvene ustanove i ustanove u oblasti nege koje samostalno regrutuju stručne medicinske radnike iz inostranstva za rad u Nemačkoj. Ko nosi oznaku „Fer regrutovanje u oblasti nege – Nemačka“, pridržava se važnih principa. Ovi zahtevi su razloženi kroz oblasti kvaliteta i pojedinačno proverljive indikatore u katalogu zahteva. Katalog zahteva se redovno ažurira.

Šest vodećih principa kataloga zahteva: ukupna odgovornost, pismena forma radi mogućnosti provere, održivost i učešće, transparentnost u pogledu struktura, usluga i troškova, ograničavanje ekonomskog rizika za medicinske radnike, besplatnost procesa posredovanja za medicinske radnike

Za obezbeđivanje kvaliteta i dalji razvoj kataloga zahteva potrebna nam je i Vaša pomoć! Trenutno važeći katalog zahteva možete pogledati na nemačkom i engleskom jeziku na datom linku.

Ako želite da podelite svoja iskustva u vezi sa posredovanjem kao stručna medicinska sestra iz inostranstva u Nemačku, možete poslati e-mail na:

ann-christin.wedeking@kda.de ili **info@faire-anwerbung-pflege-deutschland.de**

Radujemo se Vašoj poruci!

Informacije o profesionalnom useljavanju medicinara u Nemačku

Život i rad u Nemačkoj: Orijentacija i pomoć pri odlučivanju za uspešnu migraciju medicinskih radnika.

Napisano od: Maike Zwergel

Nemački centar za kompetencije za međunarodne stručnjake u zdravstvenim i negovateljskim profesijama (DKF)

Ažurirala i uredila:

Debora Aust, DAREconsulting GmbH

Im Technologiepark 1

15236 Frankfurt (Oder)

Tel: +49 175 226 4572

E-mail: info@dareconsulting.de · Web: www.dareconsulting.de

Izdao:

Registrovano nemačko udruženje za negu starih lica Vilhelm Libke Michaelkirchstraße 17-18 · 10179 Berlin

Tel: +49 30 / 2218298-0 · Fax: +49 30 / 2218298-66

E-Mail: info@kda.de · Veb stranica : <http://www.kda.de>